

MANA

IM LABOR DER MODERNE:
OVID, METAMORPHOSEN

• TEXTE ZUR VORLESUNG •
17. JUNI 2021

PROF. DR. JÜRGEN PAUL SCHWINDT
UNIVERSITÄT HEIDELBERG

SCHÖPFUNG UND UNTERGANG
oder
WAS IST EINE METAMORPHOSE?

I. OV. MET. 1, 151-252

(nach: P. Ovidi Nasonis Metamorphoses recognovit breuique adnotatione critica instruxit R.J. TARRANT, Oxford 2004)

Neue foret terris securior arduus aether,
adfectasse ferunt regnum caeleste Gigantas
altaque congestos struxisse ad sidera montes.
tum pater omnipotens misso perfregit Olympum
fulmine et excussit subiectae Pelion Ossae. 155
obruta mole sua cum corpora dira iacerent,
perfusam multo natorum sanguine Terram
immaduisse ferunt calidumque animasse cruorem
et, ne nulla suae stirpis monimenta manerent,
in faciem uertisse hominum. sed et illa propago 160
contemptrix superum saeuaeque audissima caedis
et uiolenta fuit; scires e sanguine natos.

Quae pater ut summa uidit Saturnius arce,
ingemit et, facto nondum uulgata recenti
foeda Lycaoniae referens conuiuia mensae, 165
ingentes animo et dignas Ioue concipit iras
conciliumque uocat; tenuit mora nulla uocatos.
est uia sublimis, caelo manifesta sereno;
Lactea nomen habet, candore notabilis ipso.
hac iter est superis ad magni tecta Tonantis 170
regalemque domum. dextra laeuaque deorum
atria nobilium ualuis celebrantur apertis.
plebs habitat diuersa locis; hac parte potentes
caelicolae clarique suos posuere Penates.
hic locus est quem, si uerbis audacia detur, 175
haud timeam magni dixisse Palatia caeli.
ergo ubi marmoreo superi sedere recessu,
celsior ipse loco sceptroque innixus eburno
terrificam capitis concussit terque quaterque

caesariem, cum qua terram mare sidera mouit. 180
talibus inde modis ora indignantia soluit:
‘non ego pro mundi regno magis anxius illa
tempestate fui, qua centum quisque parabat
inicare anguipedum captiuo bracchia caelo.
nam quamquam ferus hostis erat, tamen illud ab uno 185
corpore et ex una pendebat origine bellum.
nunc mihi, qua totum Nereus circumsonat orbem,
perdendum est mortale genus; per flumina iuro
infera sub terras Stygio labentia luco.
cuncta prius temptata, sed immedicabile corpus 190
ense recidendum est, ne pars sincera trahatur.
sunt mihi semidei, sunt rustica numina nymphae
Faunisque Satyrique et monticolae Siluani;
quos, quoniam caeli nondum dignamur honore,
quas dedimus certe terras habitare sinamus. 195
an satis, o superi, tutos fore creditis illos,
cum mihi, qui fulmen, qui uos habeoque regoque,
struxerit insidias notus feritate Lycaon?’
Confremuere omnes studiisque ardentibus ausum
taliam deponunt. sic, cum manus impia saeuit 200
sanguine Caeseo Romanum extinguere nomen,
attonitum tanto subitae terrore ruinae
humanum genus est totusque perhorruit orbis.
nec tibi grata minus pietas, Auguste, tuorum est
quam fuit illa Ioui. qui postquam uoce manuque 205
murmura compressit, tenuere silentia cuncti.
substitit ut clamor pressus grauitate regentis,
Iuppiter hoc iterum sermone silentia rupit:
‘ille quidem poenas (curam hanc dimittite) soluit;
quod tamen admissum, quae sit uindicta docebo. 210
contigerat nostras infamia temporis aures;
quam cupiens falsam summo delabor Olympo
et deus humana lustris sub imagine terras.
longa mora est quantum noxae sit ubique repertum
enumerare; minor fuit ipsa infamia uero. 215
Maenala transieram latebris horrenda ferarum

et cum Cyllene gelidi pineta Lycae;
Arcadis hinc sedes et inhospita tecta tyranni
ingredior, traherent cum sera crepuscula noctem.
signa dedi uenisse deum, uulgusque precari 220
coeperat; inridet primo pia uota Lycaon,
mox ait “experiar deus hic discrimine aperto
an sit mortalis, nec erit dubitabile uerum.”
nocte grauem somno necopina perdere morte
me parat — haec illi placet experientia ueri! 225
nec contentus eo est; missi de gente Molossa
obsidis unius iugulum mucrone resoluit
atque ita semineces partim feruentibus artus
mollit aquis, partim subiecto torruit igni.
quod simul imposuit mensis, ego uindice flamma 230
in domino dignos euerti tecta Penates.
territus ipse fugit nactusque silentia ruris
exululat frustra loqui conatur; ab ipso
colligit os rabiem, solitaeque cupidine caedis
uertitur in pecudes et nunc quoque sanguine gaudet. 235
in uillos abeunt uestes, in crura lacerti;
fit lupo et ueteris seruat uestigia formae:
canities eadem est, eadem uiolentia uultus,
idem oculi lucent, eadem feritatis imago est.
occidit una domus, sed non domus una perire 240
digna fuit; qua terra patet, fera regnat Erinys.
in facinus iurasse putes; dent ocios omnes
quas meruere pati (sic stat sententia) poenas.’
Dicta Iouis pars uoce probant stimulosque frementi
adiciunt, alii partes adsensibus implent. 245
est tamen humani generis iactura dolori
omnibus, et quae sit terrae mortalibus orbae
forma futura rogant, quis sit laturus in aras
tura, ferisne paret populandas tradere terras.
taliam quaerentes (sibi enim fore cetera curae) 250
rex superum trepidare uetat subolemque priori
dissimilem populo promittit origine mira.